

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

УРГАМАЛ ХАМГААЛЛЫН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХҮРЭЭЛЭНГИЙН 2025 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Аудитын код: САГ-2026/241/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Улаанбаатар хот

2026 он

Санхүүгийн аудитын газрын захирал,

тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг

Утас:261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Э.Энхбаатар

Утас:260512 Цахим хаяг: enkhbaatare@audit.gov.mn

Аудитор: Ч.Мөнхбулган

Утас:261628 Цахим хаяг: munkhbulganch@audit.gov.mn

Их Наяд Аудит ХХК-ын захирал: Х.Ариунзул

Утас: 99077062 Цахим хаяг: ikhnayadaudit@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ.....	2
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	12
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	13
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	13
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	14
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	14
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	19
4.1 Ерөнхий зүйл.....	19
4.2 Материаллаг байдал	19
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	19
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	20
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	20
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	20
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....	21
5.1 Төлбөрийн акт.....	22
5.2 Албан шаардлага	22
5.2 Зөвлөмж.....	23
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	24

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

Засгийн газрын IV байр, Бага тойруу 3,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас: 26 04 37, Факс: (976-51) 26 42 30,
Цахим шуудан: info@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2026. 02.25 № 06/ЗДҮ
танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн нь 2025 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр Үндэсний итгэмжлэлийн төвөөс ISO/IEC 17025:2017 (MNS ISO/IEC 17025:2018) стандартын шаардлагыг хангаж Ургамал, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүний сорилтын 8 лабораторийн итгэмжлэл авсан байна. Мөн Боловсрол, Шинжлэх ухааны яамны харьяа сургалт явуулах эрхтэй болсон.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Тайлант хугацаанд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2025 оны 735 дугаар тогтоолоор 82 нэр төрлийн 498,957.0 мянган төгрөгийн элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг сунгаж, балансын үнийг 249,478.5 мянган төгрөгөөр шинэчлэн тогтоосны дагуу үндсэн хөрөнгийг нэр төрлөөр нь бүртгэлд тусгаж тайлагнасан байна.

Бусад асуудал

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Тус хүрээлэн нь 2025 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 1 хөтөлбөрийн, 4 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 95.3 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН(I)	46,385,230.84	262,508,183.54
33	АВЛАГА	176,134.94	234,267,301.05
33100	Ажиллагсадтай холбогдсон авлага	176,134.94	-
33102	НДШ-ийн авлага	176,134.94	-
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	88,910,181.05
335	Бусад авлага	-	145,357,120.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	-	145,357,120.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	46,209,095.90	28,240,882.49
35100	Түүхий эд материал	9,020,880.00	2,032,914.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	9,020,880.00	1,923,116.00
35130	Эм боох материал	-	109,798.00
35400	Хангамжийн материал	37,188,215.90	26,207,968.49
35410	Бичиг хэргийн материал	33,586,135.90	14,502,944.49
35420	Аж ахуйн материал	3,185,790.00	2,187,734.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	416,290.00	367,290.00
35470	Бусад хангамжийн материал	-	9,150,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН(II)	5,117,851,864.41	5,168,317,341.00
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,117,851,864.41	5,168,317,341.00
39200	Биет хөрөнгө	4,793,858,904.41	4,844,564,381.00
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,533,540,517.00	4,533,540,517.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(97,443,108.11)	(190,114,951.07)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	20,522,500.00	16,000,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(20,522,500.00)	(16,000,000.00)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	998,805,738.00	758,461,963.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(758,376,606.42)	(352,603,783.78)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	180,809,526.91	156,775,976.92
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(63,477,162.97)	(61,495,341.07)
39300	Биет бус хөрөнгө	323,992,960.00	160,773,333.28
39301	Програм хангамж	1,970,000.00	1,200,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,490,000.00)	(960,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	323,512,960.00	323,512,960.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН (III=I+II)	5,164,237,095.25	5,430,825,524.54
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР (IV)	-	7,604,173.16
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	7,604,173.16
41360	Бусад өглөг	-	7,604,173.16
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	7,604,173.16
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН (V)	5,164,237,095.25	5,423,221,351.38
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	5,164,237,095.25	5,423,221,351.38
51101	Өмч: Төрийн өмч	563,664,858.93	563,664,858.93
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	4,534,686,377.57	4,793,670,633.70
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	115,950,028.82	4,534,686,377.57
51220	Тайлант үеийн үр дүн	4,418,736,348.75	258,984,256.13

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	65,885,858.75	65,885,858.75
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН (VI=IV+V)	5,164,237,095.25	5,430,825,524.54

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	7,100,220,165.00	3,320,143,284.05
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	4,540,874,825.00	249,478,486.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	4,540,874,825.00	249,478,486.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого – Үндсэн хөрөнгө	4,540,874,825.00	249,478,486.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого – Материал	500,000.00	-
122	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,559,345,340.00	3,070,664,798.05
12211	Харъяа төрийн сангаас төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн орлого	2,033,527,800.00	2,345,619,900.00
122111	Урсгал санхүүжилтийн орлого	2,033,527,800.00	2,345,619,900.00
12213	Нэмэмэлт санхүүжилтийн орлого	525,817,540.00	725,044,898.05
122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захиагчид хуваарилсан х	185,201,600.00	51,000,000.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	340,615,940.00	674,044,898.05
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН(II)	2,681,483,816.25	3,060,285,415.80
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,681,483,816.25	3,060,285,415.80
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,578,444,084.43	2,968,155,412.87
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,645,530,559.34	1,970,303,298.23
210101	Үндсэн цалин	1,098,519,800.72	1,180,950,469.27
210102	Нэмэгдэл цалин	253,931,154.55	222,521,966.96
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	231,931,154.55	357,237,500.00
210104	Урамшуулал	61,643,208.18	138,928,120.00
210105	Гэрээт ажлын цалин	-	70,665,242.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгал төлөх шимтгэл	199,376,048.71	240,826,174.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	138,441,444.76	168,533,370.87
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,953,425.54	19,399,387.24
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,112,400.00	10,058,854.37
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	7,405,560.47	8,566,912.33
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,463,217.94	34,267,649.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	32,660,425.19	41,407,734.68
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,381,954.86	24,597,128.96
210302	Түлш, халаалт	14,687,305.39	13,087,358.72
210303	Цэвэр, бохир ус	7,591,164.94	3,723,247.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	104,173,296.34	101,996,352.07
210401	Бичиг хэргийн материал	20,522,161.34	45,742,380.41
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	7,854,760.00	31,471,138.00

**Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	21,073,520.00	19,656,692.16
210404	Ном, хэвлэл	7,628,700.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,884,763.00	660,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	41,209,392.00	4,466,141.5
2105	Норматив зардал	41,481,463.00	41,569,710.00
210501	Эм,бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	41,341,763.00	41,569,710.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	139,700.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	52,757,387.00	99,597,360.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	25,324,377.00	52,607,180.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	26,265,000.00	29,111,180.00
210604	Урсгал засвар	1,168,010.00	17,879,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	144,669,840.00	139,942,650.00
210702	Дотоод албан томилолт	144,669,840.00	139,942,650.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	148,797,283.00	97,334,784.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	139,295,375.00	90,766,410.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	5,000,000.00	5,000,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	196,200.00	-
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	22,000.00	-
210806	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	2,596,000.00	605,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,687,708.00	813,374.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	150,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	208,997,781.85	235,177,349.79
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	46,220,215.00	16,035,352.50
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	2,000,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	162,777,566.85	217,141,997.29
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	103,039,731.82	92,130,002.93
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	92,875,456.03	1,300,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	92,165,756.03	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	709,700.00	1,300,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	10,164,275.79	90,830,002.93
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,164,275.79	90,830,002.93
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	4,418,736,348.75	259,857,868.25
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС БУС ЗАРДАЛ	-	873,612.12
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	873,612.12
5	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	-	873,612.12
6	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI=III+IV-V)	4,418,736,348.75	258,984,256.13

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,559,345,340.00	2,925,307,678.05
122	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,559,345,340.00	2,925,307,678.05
12211	Харъяа төрийн сангаас төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн орлого	2,033,527,800.00	2,345,619,900.00
122111	Урсгал санхүүжилтийн орлого	2,033,527,800.00	2,345,619,900.00
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	525,817,540.00	579,687,778.05
122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	185,201,600.00	51,000,000.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	340,615,940.00	528,687,778.05
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	2,544,866,170.00	2,906,305,078.05
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,544,866,170.00	2,906,305,078.05
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,441,826,438.18	2,725,264,894.07
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,645,530,559.34	1,970,303,298.23
210101	Үндсэн цалин	1,098,519,800.72	1,175,866,809.94
210102	Нэмэгдэл	253,436,395.89	208,560,264.35
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	231,931,154.55	354,100,334.28
210104	Урамшуулал	61,643,208.18	161,110,647.66
210105	Гэрээт ажлын цалин	-	70,665,242.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	199,796,183.65	240,650,039.16
210201	Тэтгэврийн даатгал	138,861,579.70	168,446,263.88
210202	Тэтгэмжийн даатгал	15,953,425.54	19,186,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,112,400.00	9,876,105.97
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	7,405,560.47	8,918,069.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,463,217.94	34,222,799.71
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	32,660,425.19	41,407,734.68
210301	Гэрэл, цахилгааны зардал	10,381,954.86	24,597,128.96
210302	Түлш, халаалтын зардал	14,687,305.39	13,087,358.72
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	7,591,164.94	3,723,247.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	65,865,563.00	78,463,871.00
210401	Бичиг хэрэг	20,635,100.00	26,604,880.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,854,760.00	28,604,440.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	21,073,520.00	17,924,900.00
210404	Ном, хэвлэл	7,628,700.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,884,763.00	660,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,788,720.00	4,669,651.00
2105	Нормативт зардал	51,848,580.00	50,848,020.00
210501	Эм,бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	51,708,880.00	41,698,020.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	139,700.00	9,150,000.00

**Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	98,415,404.00	100,506,180.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	50,679,404.00	53,267,180.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	47,736,000.00	29,360,000.00
210604	Урсгал засвар	-	17,879,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	144,669,840.00	142,809,348.00
210702	Дотоод албан томилолт	144,669,840.00	142,809,348.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	168,041,983.00	92,334,784.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	158,540,075.00	90,766,410.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	5,000,000.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	196,200.00	-
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	22,000.00	-
210806	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	2,596,000.00	605,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,687,708.00	813,374.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	150,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	34,997,900.00	7,941,619.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	34,997,900.00	5,941,619.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	2,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	103,039,731.82	181,040,183.98
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	92,875,456.03	1,300,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	92,165,756.03	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	709,700.00	1,300,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	10,164,275.79	179,740,183.98
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	10,164,275.79	90,830,002.93
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	88,910,181.05
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III=I-II)	14,479,170.00	19,002,600.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	14,479,170.00	19,002,600.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	14,479,170.00	19,002,600.00
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДАЛ	14,479,170.00	19,002,600.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	14,479,170.00	19,002,600.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI=IV-V)	(14,479,170.00)	(19,002,600.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ(III=I-II)	-	-
14	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
15	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын хөрөнгө оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	563,664,858.93	65,885,858.75	115,950,028.82	745,500,746.50
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	563,664,858.93	65,885,858.75	115,950,028.82	745,500,746.50
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	-	-	-
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	4,418,736,348.75	4,418,736,348.75
2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	563,664,858.93	65,885,858.75	4,534,686,377.57	5,164,237,095.25
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	563,664,858.93	65,885,858.75	4,534,686,377.57	5,164,237,095.25
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Өмчид гарсан өөрчлөлт	-	-	-	-
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	258,984,256.13	258,984,256.13
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	563,664,858.93	65,885,858.75	4,793,670,633.70	5,423,221,351.38

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
Татаас, санхүүжилтийн орлого	2,366,516,700.00	2,254,789,897.07	111,726,802.93	95.3
Улсын төсвөөс	2,366,516,700.00	2,254,789,897.07	111,726,802.93	95.3
Урсгал шилжүүлэг	300,000.00	300,000.00	-	100.0
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	-	-	-	-
Ажиллагчидтай холбогдсон зардал	2,134,658,900.00	2,123,186,790.39	11,472,109.61	99.5
Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,895,270,500.00	1,892,267,789.23	3,002,710.77	99.8
Үндсэн цалин	1,300,757,600.00	1,168,496,542.94	132,261,057.06	89.8
Нэмэгдэл	259,348,800.00	208,560,264.35	50,788,535.65	80.4
Унаа хоолны хөнгөлөлт	200,927,000.00	354,100,334.28	(153,173,334.28)	176.2
Урамшуулал	134,237,100.00	161,110,647.66	(26,873,547.66)	120.0
Нийгмийн хамгааллын шимтгэл	239,388,400.00	230,919,001.16	8,469,398.84	96.5
Тэтгэврийн даатгал	162,844,600.00	158,715,225.88	4,129,374.12	97.5
Тэтгэмжийн даатгал	19,186,800.00	19,186,800.00	-	100.0
ҮОМШӨ-ний даатгал	9,602,300.00	9,876,105.97	(273,805.97)	102.8
Ажилгүйдлийн даатгал	9,550,900.00	8,918,069.60	632,830.40	89.6
Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	38,203,800.00	34,222,799.71	3,981,000.29	89.6
Бараа, үйлчилгээний урсгал зардал	232,157,800.00	131,603,106.68	100,554,693.32	
Тогтмол зардал	121,757,800.00	41,407,734.68	80,350,065.32	34.0
Гэрэл цахилгааны зардал	54,284,400.00	24,597,128.96	29,687,271.04	45.3
Түлш, халаалтын зардал	50,231,900.00	13,087,358.72	37,144,541.28	26.0
Цэвэр, бохир усны зардал	17,241,500.00	3,723,247.00	13,518,253.00	21.6
Бусад бараа үйлчилгээний зардал	110,400,000.00	90,195,372.00	20,204,628.00	
Бичиг хэргийн материал	4,536,700.00	3,064,970.00	1,471,730.00	67.6
Тээвэр, шатахууны зардал	700,000.00	700,000.00	-	100.0
Шуудан холбооны зардал	17,649,900.00	17,464,900.00	185,000.00	98.9
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгч устгал	2,895,500.00	660,000.00	2,235,500.00	22.8
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,167,800.00	4,669,651.00	3,498,149.00	57.2
Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	21,262,300.00	15,874,600.00	5,387,700.00	74.7
Багаж, техник хэрэгсэл	4,054,600.00	4,054,600.00	-	100.0

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Дотоод томилолтын зардал	6,971,700.00	6,971,658.00	42.00	100.0
Сургалт семинарын зардал	1,000,000.00	1,000,000.00	-	100.0
Зөөлөн эдлэл, нормын хувцас худалдан авах зардал	10,800,000.00	9,150,000.00	1,650,000.00	84.7
Төрийн өмнөөс гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	5,896,000.00	5,896,000.00	-	100.0
Аудит, баталгаажуулах зардал	2,039,100.00	-	2,039,100.00	-
Даатгалын үйлчилгээ	163,100.00	-	163,100.00	-
Тээврийн хэрэгслийн татвар, оношилгоо	122,300.00	-	122,300.00	-
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	65,300.00	-	65,300.00	-
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,715,300.00	605,000.00	1,110,300.00	35.3
Нийтлэг үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,556,000.00	813,374.00	742,626.00	52.3
Маягт хэвлүүлэх зардал	185,000.00	150,000.00	35,000.00	81.1
Урсгал засварын зардал	18,750,000.00	17,879,000.00	871,000.00	95.3
Бусад зардал	1,569,400.00	941,619.00	627,781.00	60.00
Нэг удаагийн тэтгэмж, урамшуулал	300,000.00	300,000.00	-	-
НИЙТ ЗАРЛАГЫН ДҮН	2,366,816,700.00	2,254,789,897.07	112,026,802.93	95.3
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-	-	-
Байгууллагын тоо	1	1	-	100.0-
Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.0
Ажиллагсдын тоо	80	71	-	88.7
Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
Гүйцэтгэх ажилтан	72	54	-	75.0
Үйлчлэх ажилтан	7	16	-	228.6
Орон тооны мэдээлэл	80	71	-	75.0
ШУ-ны салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮШУ)	68	55	-	80.8
Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	12	16	-	133.3

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН		440,777,597.00
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		440,777,597.00
Тусламжийн орлого		440,777,597.00
Хандив тусламж /дотоод/		440,777,597.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		440,777,597.00
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан		51,000,000.00
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		439,777,597.00
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (I)		440,777,597.00
УРСГАЛ ЗАРДАЛ		440,777,597.00
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		489,777,597.00
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		78,035,509.00
Үндсэн цалин		7,370,267.00
Гэрээт ажлын цалин		70,665,242.00
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		9,731,038.00
Тэтгэврийн даатгал		9,731,038.00
Хангамж, бараа материалын зардал		51,904,350.00
Бичиг хэрэг		23,539,910.00
Тээвэр, шатахуун		27,904,440.00
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр		460,000.00
Нормативт зардал		29,473,420.00
Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл		29,473,420.00
Эд хогшил, урсгал засварын зардал		91,275,180.00
Багаж, техник, хэрэгсэл		62,365,180.00
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл		29,360,000.00
Томилолт, зочны зардал		135,837,690.00
Дотоод албан томилолт		135,837,690.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		87,070,410.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж		87,070,410.00
Бараа үйлчилгээний бусад зардал		6,000,000.00
Бараа үйлчилгээний бусад зардал		5,000,000.00
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		1,000,000.00
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,000,000.00
Бусад урсгал шилжүүлэг		1,000,000.00
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		1,000,000.00
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		-

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн нь Монгол орны байгалийн болон бэлчээр хадлан, тариалан ургамлын өвчин, хортон организм, хог ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүн, тархалт, хор хөнөөлийг тогтоож, хөнөөлт зүйлийн био-экологийн онцлогийг судалж өсөлт хөгжлийн зүй тогтол, тархалт, олшролтын прогноз гарган, тэмцэх цогцолбор арга, дэвшилтэт технологи боловсруулан үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүнд чанарын үнэлгээ, пестицидийн үлдэгдлийг судлах, байгаль орчинд халгүй аргыг боловсруулах үйл ажиллагаа эрхэлдэг. Тус хүрээлэнгийн бүтцэд дараах 8 лаборатори үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Үүнд:

- Шавьж судлалын лаборатори
- Ургамлын өвчин судлалын лаборатори
- Хог ургамал судлалын лаборатори
- Мэрэгч судлалын лаборатори
- Ой хамгааллын лаборатори
- Биотехнологийн лаборатори
- Микробиологийн лаборатори
- Пестицидийн лаборатори

Эдгээр лабораториуд нь ургамлын өвчин, хортон шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамлыг судлан түүнийг тэмцэх арга боловсруулах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, хүнсний эрүүл цэвэр бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд чиглэсэн шинжлэх ухаан технологийн төсөл, онолын суурь судалгаа, инновац, цөм технологийн төслүүдийг захиалгаар гүйцэтгэн ажиллаж байна. Үүнд:

- Ургамлын дүгрэг хорхойн судалгаа
- Тариал ургамлын гол хортны шимэгч шавжийн төрөл зүйлийг илрүүлэх, тэдгээрийг хамгаалах, хэрэглэх биологийн арга боловсруулах
- Ургамлын гаралтай биопестицит үйлдвэрлэхэд ашиглах ургамлын генетикийн судалгаа хийж, ашигт ургамлын плантаци байгуулан үржүүлэх
- Ургамал хамгааллын биобэлдмэлүүд ба ясны гурилаар органик бордоо хийх
- Ойн модлог болон бут, сөөгний өвчний судалгаа
- Морфологийн шинж чанар, ДНХ-ийн бар кодчиллын мэдээлэлд үндэслэн Монгол орны ойн эко систем дэх хортон шавж болон аалзчин шавж тодорхойлох

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар Хүрээлэн нь үйл ажиллагаандаа Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, Төсвийн тухай, Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай, Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуулиуд болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмыг мөрдөн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд Сангийн сайдын 2025 оны А/03 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-д өөрчлөлт орсон байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй гэж үнэллээ.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах /дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах/ шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Засгийн газрын 2024 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн 154 дүгээр тогтоолоор тус хүрээлэнг Монгол Улсын шадар сайд бөгөөд эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд шилжүүлсэн. Тайлант онд Монгол Улсын эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2022 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/113 тоот тогтоолоор баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажилласан нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус хүрээлэнгийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2025 оны А/03 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн 2025 оны бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 103,608.8 мянган төгрөгөөр буюу 2.0 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага	176.1	234,267.3	234,091.2
Бараа материал	46,209.1	28,240.9	(17,968.2)
Үндсэн хөрөнгө	5,117,851.9	5,168,317.3	50,465.4
Нийт хөрөнгө	5,164,237.1	5,430,825.5	266,588.4
Өр төлбөр	-	7,604.2	7,604.2
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	5,164,237.1	5,423,221.3	258,984.2
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	5,164,237.1	5,430,825.5	266,588.4

Дансны үлдэгдэлд гарсан материаллаг дүнтэй дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

Авлага дансны үлдэгдэл 234,091.2 мянган төгрөг болж өссөн нь үндсэн бус үйл ажиллагааны давсан орлогыг Сангийн яамнаас 88,910.2 мянган төгрөгийн татаас санхүүжилтийн авлага, Ургамал хамгааллын газраас авах 139,420.0 мянган төгрөг, Хүн ам, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, судалгааны хүрээлэнгээс авах 5,761.0 мянган төгрөгийн байгууллагаас авах авлага нөлөөлсөн.

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 50,465.4 мянган төгрөг болж өссөн нь ТӨБЗГ-ын 2025 оны 735 дугаар тогтоолоор 249,478.5 мянган төгрөгийн нийт 82 хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг сунгаж, үнийг шинэчлэн тогтоосон, 2024 оны 12 дугаар сарын 13-ны 715 дугаар тогтоолоор 39,193.9 мянган төгрөгийн нийт 14 хөрөнгийг данснаас хассан.

Өр төлбөрийн дансны үлдэгдэл 7,604.2 мянган төгрөг болж өссөн нь аудитын баталгаажуулалтын төлбөр болон интернетийн үйлчилгээний байгууллагад төлөх өр төлбөр үүссэн.

Тус хүрээлэн нь 1,200.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий Diamond программыг 2022 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдрөөс ашиглалтад нэвтрүүлсэн бөгөөд жилийн хураамжийн дүн 440.0 мянган төгрөг байна. Сангийн сайдын 2025 оны А/03 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-тай нийцүүлэн программд шинэчлэлт хийсэн байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус хүрээлэн нь 2025 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 3,304,992.0 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 3,304,992.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшууллын зардлыг 134,985.4 мянган төгрөгөөр, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэлийн зардлыг 12,777.1 мянган төгрөгөөр, хангамж, бараа материалын зардлыг 20,800.0 мянган төгрөгөөр, нормативт зардлыг 5,400.0 мянган төгрөгөөр, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 595,000.0 мянган төгрөгөөр, томилот, зочны зардлыг 47,240.0 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж 47,162.0 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 6,650.0 мянган төгрөгөөр, нийт 870,014.5 мянган төгрөгөөр зардлыг бууруулж, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 135,443.4 мянган төгрөгөөр нэмж, 2,570,420.9 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Энэ нь дээд шатны байгууллага төсвийн төслийг бууруулж баталснаас шалтгаалсан байна.

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 202,604.2 мянган төгрөгөөр бууруулж 2,366,816.7 мянган төгрөгөөр тодотгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн, 4 арга хэмжээг улсын төсвөөс 2,366,816.7 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 2,366,816.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож, үндсэн бус үйл ажиллагааны орлого 579,687.8 мянган төгрөгийн санхүүжилтийн эх үүсвэрийг бүрдүүлж, бараа ажил үйлчилгээний зардалд 2,254,489.9 мянган төгрөг, урсгал шилжүүлгийн зардалд 300.0 мянган төгрөгийг тус тус зарцуулж, улсын төсөвт 90,830.0 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2,254,789.9 мянган төгрөг буюу 95.3 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 112,026.8 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл /мянган төгрөгөөр/

Д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
71805	Шинжлэх ухаан, технологи	2,366,816.7	2,254,789.9	112,026.8	95.3%
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	2,360,620.7	2,248,593.9	112,026.8	95.3%
80215	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил	-	-	-	-
80802	Ажил олгогчоос олгох, тэтгэмж, урамшуулал, дэмждэг	300.0	300.0	-	100.0%
81569	Төрийн зарим чиг үүргийг хувийн хэвшилээр гүйцэтгүүлэх	5,896.0	5,896.0	-	100.0%

1. Байгууллагуудын орон тооны цомхотголын талаар

Тус хүрээлэн нь Засгийн газрын 2023 оны 240 дүгээр тогтоолын дагуу бүтэц орон тоог 80 ажилтнаар баталсан ба Засгийн газрын чиглэлийн дагуу 9 хувиар бууруулах тогтоолын дагуу нөхөн томилгоо хийгдээгүй 71 ажилтан ажилласан байна.

2. Унаа, хоолны хөнгөлөлтийн зардлын тарифын талаар:

Засгийн газрын 2019 оны 6 дугаар тогтоол, захирлын 2024 оны А/01 тушаалын дагуу нэг өдрийн унаа 1.0 мянган төгрөг, хоолны хөнгөлөлтийг 29.0 мянган төгрөгөөр баталсан. Тайлант онд төсвийн төлөвлөгөөг 422,400.0 мянган төгрөгөөр төсөвлөж өгсөнийг бууруулж 200,927.0 мянган төгрөгөөр батлагдсан, гүйцэтгэлээр 354,100.3 мянган төгрөгийн унаа, хоолны хөнгөлөлтийг зарцуулсан байна.

3. Сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөний судалгааны үр дүн:

Сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөний зардалд 2,000.0 мянган төгрөгийг төсөвлөснөөс гүйцэтгэлээр залуу эрдэмтэн судлаачдын сургалтанд, дэлхийн итгэмжлэлийн өдрийн зөвлөгөөнд зарцуулсан байна.

Тайлант онд гадаад томилолт, арга хэмжээний зардал, хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай байгуулсан ажил, үйлчилгээний гэрээ, төлбөрийн зардал, төрд учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой зардал тус тус гараагүй байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.3.1 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тус төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 3 хөтөлбөрийн хүрээнд 3 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн ба тайлант үеийн байдлаар арга хэмжээний хэрэгжилт 60 хувийн гүйцэтгэлтэй байгаа бөгөөд 2026 оны 12 дугаар сард бүрэн дуусгахаар төлөвлөсөн байна.

Хүснэгт 3. Төсөл хөтөлбөрийн арга хэмжээний хүрэх үр дүн, биелэлт

/мянган төгрөгөөр/

№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих хугацаа	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжилтийн явц	Зарцуулах төсөв	Зарцуулсан
1	"Морфологийн шинж чанар, ДНХ-ийн бар кодчиллын мэдээлэлд үндэслэн Монгол орны ойн экосистем дэх хортон шавьж болон ангуучин шавьж тодорхойлох" ГХТөсөл	2023 оны 1 сараас 2025 оны 12 сар хүртэл	-Монгол орны ойн экосистем дэх хортон болон ангуучин шавьжийн зүйлийн бүрэлдэхүүнийг морфологийн болон молекул биологийн аргаар нарийвчлан тогтооно. -ДНХ-ийн бар кодчиллын мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.	Төслийн хэрэгжилт 100% 1. Судалгааны дээж цуглуулалт, лабораторийн шинжилгээ бүрэн хийгдсэн. 2. ДНХ бар кодын мэдээллийн сан бүрдүүлсэн.	54,000.0	54,000.0

			-Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх шинжлэх ухааны үндэслэлтэй мэдээллийн суурь бий болно.	3. Эцсийн тайлан боловсруулсан.		
2	"Хятад, Монгол 2 улсын хил дамнан нүүдэллэдэг зонхилох хөнөөлт шавьж /Нугын бор эрвээхэй/-д хяналт тавих, урьдчилан мэдээлэх менежмент боловсруулах" ГХТөсөл	2024 оны12 сараас 2026 оны 12 сар хүртэл	Нугын бор эрвээхэйн тархалт, нүүдлийн чиглэл, давтамжийг тогтооно. -Хил дамнасан хамтарсан хяналт-шинжилгээний механизм боловсруулна. -Урьдчилан мэдээлэх, эрсдэлийг үнэлэх загвар боловсруулж нэвтрүүлнэ. -Хөнөөлийг бууруулах менежментийн зөвлөмж, арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулна.	Төсөл 60% хэрэгжилттэй. 1. Судалгааны талбайн ажиглалт, мэдээлэл цуглуулалт хийгдсэн. 2.Урьдчилсан дүн шинжилгээ боловсруулсан. 3.Менежментийн загвар боловсруулах шатанд.	80,000.0	60,000.0
3	"Хүнс, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнд пестицидийн үлдэгдэл тодорхойлох судалгаа" суурь судалгааны төсөл	2024 оны 12 сараас 2026 оны 12 сар хүртэл	-Олон нэгдэлт пестицидийн үлдэгдэл тодорхойлох арга зүй баталгаажуулна. -Хүнс, ХАА-н бүтээгдэхүүн дэх пестицидийн үлдэгдлийн түвшинг тогтооно. -Стандартын шаардлагад нийцэж байгаа эсэхэд үнэлгээ өгнө. -Эрсдэлийн үнэлгээ хийж, хэрэглэгчийн аюулгүй байдлын талаарх мэдээллийн сан бүрдүүлнэ. -Пестицидийн зохистой хэрэглээг сайжруулах зөвлөмж боловсруулна.	Төсөл 60% хэрэгжилттэй. 1. Дээж цуглуулалт болон лабораторийн шинжилгээ хийгдсэн. 2. Үр дүнгийн боловсруулалт хийгдэж байна. 3. Эцсийн тайлан боловсруулах шатанд.	58,000.0	48,000.0

3.5.4 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэн нь 2025 оны 02 дугаар сарын 03-наар худалдан авах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг 9 нэр төрлийн бараа ажил, үйлчилгээнд 242,600.0 мянган төгрөг зарцуулахаар төлөвлөж батлуулсан байна.

Гүйцэтгэлээр эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл, нормын хувцас, зөөлөн эдлэл, бичиг хэргийн зардал, бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж, багаж, техник, хэрэгсэл, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх, бага үнэтэй, түргэн элэгдэх зүйл, урсгал засварт нийт 68 байгууллагатай гэрээ байгуулж, 226,408.2 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийсэн байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах талаар хүний нөөцийн бүртгэл, худалдан авах ажиллагаатай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Их Наяд Аудит ХХК-ийн ахлах аудитор М.Энхтуул, аудитор М.Мөнхзул нар гүйцэтгэж, анхан шатны хяналтыг захирал Х.Ариунзул, Санхүүгийн аудитын газрын аудитор Ч.Мөнхбулган, аудитын менежер Э.Энхбаатар, газрын захирал, тэргүүлэх аудитор Ц.Наранчимэг нар дараагийн шатны хяналтыг тус тус хэрэгжүүлсэн.

Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Үндэсний аудитын газарт 2026 оны 01 дүгээр сарын 22-ны өдрийн 11 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2024 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2024 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,681,483.8 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 26,814.8 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн хүрээнд албан хэрэг хөтлөлтийг цахимжуулах, албан томилолтоор онгоцоор явахад энгийн ангиллаар зорчих, төсвийн хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл бэлдэхгүй байх, ерөнхий гэрээний дагуу цахим дэлгүүрээс худалдан авалтыг гүйцэтгэх зэргээр хуульд заасан арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлсэн байна.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор батлагдсан төсвийн 95.2 хувийг зарцуулж, 90,830.0 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлжээ.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой төлөвлөсөн горим сорилыг гүйцэтгэхэд тус хуулийг зөрчсөн асуудал аудитын явцад илрээгүй болно.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Нийцлийн аудитаар илэрсэн нийт 17,630.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлэв.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг

тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан 20 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Тус байгууллага шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулбал зохих нийт 1,455,25.9 мянган төгрөгийн 75 мэдээллийг хугацаанд нь бүрэн байршуулсан байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд гарсан асуудал байхгүй байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар шалгагдагч байгууллагын 2025 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайланг хамруулж, мөнгөн хөрөнгө, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өр төлбөр, зардал, орлогын данстын хувьд горим, сорил хэрэгжүүлсэн.

Аудитаар 100,087.5 мянган төгрөгийн илрүүлэлтийг шалгагдагч байгууллагад танилцуулж, асуудлын бүртгэлээр баталгаажууллаа. Завсрын аудитаар 55,501.4 мянган төгрөгийн 5 алдааг залруулсан.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 33,342.3 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлага, 176.1 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгснийг нотлох баримттай тулган шалгахад 100 хувийн биелэлттэй байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	33,342.3	1	33,342.3	100.0
Зөвлөмж	3	176.1	3	176.1	100.0
Нийт дүн	4	33,518.4	4	33,518.4	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Сангийн сайдын 2025 оны А/03 тушаалаар баталсан Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журмын хэрэгжилт, санхүүгийн программд шинэчлэлийг бүрэн хийж төсвийн гүйцэтгэлийн болон тодруулга үнэн зөв гаргаж байгаа эсэхийг судлах шаардлагатай байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 62,233.2¹ мянган төгрөгийн 7 алдаа илэрснийг аудитын явцад залруулсан.

Залруулсан алдаа:

- Мөнгөн хөрөнгийн журналаас ажил гүйлгээний анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, зарлагыг данс андуурч бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэсэн заалттай нийцээгүй, УСНББОУС-2 “Мөнгөн гүйлгээний тайлан” болон “үнэн ба зөв” байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Бараа материалын дансанд хөрөнгийн шинж чанартай гүйлгээг бүртгэсэн байна. Энэ нь Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-тай нийцэхгүй, УСНББОУС-12 “Бараа материал” болон “үнэн ба зөв” байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Бараа материалын дансанд орлогыг бүртгэхдээ тоо ширхэгийг бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-тай нийцэхгүй, УСНББОУС-12 “Бараа материал” болон “үнэн ба зөв”, “тасалбар болголт” батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Аж ахуйн материал дансанд бүртгэгдэх бараа материалыг өөр ангилалд буруу бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-тай нийцэхгүй, УСНББОУС-12 “Бараа материал” болон “үнэлгээ ба хувиарлалт” батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Төсөл хөтөлбөрийн нэмэлт санхүүжилтийн орлогыг аккруэл сууриар бүртгээгүй, авлага үүсгээгүй ибаримтын орлогоос зөрсөн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-т “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах”, 6.1-т “Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлээ аккруэл сууриар хөтөлнө” гэж заасантай нийцээгүй, УСНББОУС-1 “Санхүүгийн тайлангийн толилуулга”, УСНББОУС-15 “Санхүүгийн хэрэглүүр: Тодруулга ба толилуулга” болон “иж бүрэн байх” “тасалбар болголт” батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг сунгах, үнийг шинэчлэн тогтоох тогтоолын шийдвэрийг програмд оруулахдаа ашиглах жилийг буруу оруулсан байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 3.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэж заасантай нийцээгүй, УСНББОУС-7 “Үндсэн хөрөнгө” болон “үнэн ба зөв” батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
- Аудитын төлбөр, интернетийн төлбөрийн өглөгийг дутуу бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэж заасантай нийцээгүй, УСНББОУС-19 “Нөөц, болзошгүй өр төлбөр ба болзошгүй хөрөнгө” болон “тасалбар болголт”, “иж бүрэн байх” батламж мэдэгдлийг тус тус хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 23,340.2 мянган төгрөгийн 4 зөрчил² илэрсэнд 807.9 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож, 17,630.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлж, 4,902.3 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж өгсөн.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Нийт илрүүлсэн алдаа, зөрчлөөс 23,340.2 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа болон зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс 3,474.6 мянган төгрөгөөр бага тул “**Өөрчлөлтгүй**” дүгнэлт өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Илрүүлэлт: Баталсан орон тоонд багтах нэр бүхий 2 ажилтны үндсэн цалинг 1 дүгээр сард 357.9 мянган төгрөгөөр илүү тооцож олгосон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “*Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ*”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “*дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах*”, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “*төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах*”, 16.5.2-т “*батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих*” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй, “үнэн ба зөв” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Хүрээлэнгийн нэр бүхий 2 ажилтанд 1 сард илүү тооцож олгосон цалинг буруутай албан тушаалтнаар төлүүлж, улсын төсөвт төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

Илрүүлэлт: Албан томилолтоор ажилласан хавсралтад дурдсан нэр бүхий 7 албан хаагчид унаа, хоолны хөнгөлөлтийг 450.0 мянган төгрөгөөр давхардуулан илүү олгосон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “*Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ*”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “*дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах*”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д “*төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах*”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.2-т “*батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих*” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй, “үнэн ба зөв” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан хаагчид унаа, хоолны хөнгөлөлтийг давхардуулан олгосоныг буруутай албан тушаалтнаар төлүүлж, улсын төсөвт төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

Илрүүлэлт: Тус хүрээлэн нь бараа материалын худалдан авалт хийхдээ 5 байгууллагатай гэрээ байгуулаагүй 17,630.0 мянган төгрөгийн шууд худалдан авалт хийсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т “*Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно*”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т “*холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан “нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар”, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан “зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах”, гэж заасантай нийцээгүй, “үнэн ба зөв”, “иж бүрэн” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.*

Шийдвэрлэсэн нь: Худалдан авалт хийхдээ гэрээ, анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэв.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Бүх нийтээр амрах цагаан сарын баярын 3 өдөр ажилласан ажиллагсдыг хүний нөөц цаг бүртгэлийн системд бүртгэж баталгаажуулаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хүний нөөцийн ажилтан цаг бүртгэлийн тайланг үнэн зөв ойлгомжтой хөтөлж, бүртгэл тайланг баталгаажуулж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2026 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

№	Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
								Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
1	Мөнгөн хөрөнгийн журналаас ажил гүйлгээний анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, зарлагыг данс андуурч бүртгэсэн байна.	1	2,314.3			1	2,314.3	1	2,314.3				
2	Бараа материалд хөрөнгийн шинж чанартай гүйлгээг бүртгэсэн байна.	1	3,500.0			1	3,500.0	1	3,500.0				
3	Бараа материалын орлогыг бүртгэхдээ тоо ширхэгийг бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна.	1	10,950.0			1	10,950.0	1	10,950.0				
4	Аж ахуйн материал дансанд бүртгэгдэх бараа материалыг өөр ангилалд буруу бүртгэсэн байна.	1	4,425.4			1	4,425.4	1	4,425.4				
5	Төсөл хөтөлбөрийн нэмэлт санхүүжилтийн орлогыг аккруэл сууриар бүртгээгүй, авлага үүсгээгүй ибаримтын орлогоос зөрсөн байна.	1	34,311.7			1	34,311.7	1	34,311.7				
6	Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг сунгах, үнийг шинэчлэн тогтоох тогтоолын шийдвэрийг програмд оруулахдаа ашиглах жилийг буруу оруулсан байна.	1	-			1	-	1	-				
7	Аудит, интернетийн төлбөрийн өглөгийг дутуу бүртгэсэн байна.	1	6,731.8	1	6,731.8			1	6,731.8				
	Дүн	7	62,233.2	1	6,731.8	6	55,501.4	7	62,233.2				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

№	Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс						Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлэх асуудал		
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж						
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо
1	Баталсан орон тоон дээрх 2 ажилтны үндсэн цалинг 1 сард илүү бүртгэж олгосон байна.	1	357.9	1	357.9									
2	Албан томилолтоор явсан 7 албан хаагчид унаа, хоолны хөнгөлөлтийг давхардуулж олгосон байна.	1	450.0	1	450.0									
3	Бүх нийтээр амрах цагаан сарын баярын 3 өдөр ажилласан ажиллагсдыг хүний нөөц цаг бүртгэлийн системд бүртгэж баталгаажуулаагүй байна.	1	4,902.3					1	4,902.3					
4	Бараа материал худалдан авалт хийхдээ 5 байгууллагатай гэрээ байгуулаагүй шууд худалдан авалт хийсэн байна.	1	17,630.0			1	17,630.0							
	Дүн	4	23,340.2	2	807.9	1	17,630.0	1	4,902.3					

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2026 оны 02 сарын 25 өдөр

Дугаар 41/А0150079

Улаанбаатар хот

САГ-2026/241/НА-СТА-ТШЗ

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан хийсэн аудитаар дараах зөрчлүүд илэрлээ. Үүнд:

Баталсан орон тоонд багтах хавсралтад дурдсан нэр бүхий 2 ажилтны үндсэн цалинг 1 дүгээр сард 357,916.55 /гурван зуун тавин долоон мянга есөн зуун арван зургаан төгрөг тавин таван мөнгө/ төгрөгөөр илүү тооцож олгосон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ.", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах," Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-т "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16.5.2-т "батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгаагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.3-т "цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон" гэж тус тус заасныг үндэслэн **ТОГТООХ** нь:

1. Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн нэр бүхий 2 ажилтанд 1 сард илүү тооцож олгосон 357,916.00 /гурван зуун тавин долоон мянга есөн зуун арван зургаан/ төгрөгийг Ерөнхий нягтлан бодогч Г.Энхжаргалаар төлүүлж, Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан дахь Аудитын шалгалтын орлого 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2026 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн захирал (М.Бямбасүрэн)-д хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ИХ НАЯД АУДИТ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Э.ЭНХБААТАР
Х.АРИУНЗУЛ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-264230

Z:\Ari\2026\0225.SAG-21.Docx

152600095

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2026 оны 02 сарын 25 өдөр

Дугаар 40/А0150079

Улаанбаатар хот

САГ - 2026/241/НА - СТА - ТШЗ

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчлүүд илэрлээ. Үүнд:

Албан томилолтоор ажилласан хавсралтад дурдсан нэр бүхий 7 албан хаагчид унаа, хоолны хөнгөлөлтийг 450,000.00 /дөрвөн зуун тавин мянган/ төгрөгөөр давхардуулан илүү олгосон байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ.", 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах," 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-т "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах", 16 дугаар зүйлийн 16.5.2-т "батлагдсан төсөв, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх талаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд төсвийн хөрөнгийг удирдах, зарцуулалтад нь хяналт тавих" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.3.3-т "цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон" гэж тус тус заасныг үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн хавсралтад дурдсан 7 албан хаагчид давхардуулан олгосон унаа, хоолны хөнгөлөлтийг Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн ерөнхий нягтлан бодогч Г.Энхжаргалаар төлүүлж, Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан дахь Аудитын шалгалтын орлого 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх;
2. Актын биелэлтийг 2026 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн захирал (М.Бямбасүрэн)-д хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ИХ НАЯД АУДИТ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Э.ЭНХБААТАР
Х.АРИУНЗУЛ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг-1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр, Утас 51-264230

Z:\Akt\2026\0225 SAG-21.Docx

1526160484

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2026 оны 02 сарын 25 өдөр

Дугаар 246/А0150079

Улаанбаатар хот

САГ-2026/241/НА-СТА-ТШЗ

Зөрчлийг таслан зогсоох тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тус хүрээлэн нь бараа материалын худалдан авалт хийхдээ 5 байгууллагатай гэрээ байгуулаагүй 17,630,000.00 /арван долоон сая зургаан зуун гучин мянган/ төгрөгийн шууд худалдан авалт хийсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-т "Холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан "нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар", энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан "зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах", гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал;" тус тус заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Худалдан авалт хийхдээ гэрээ, анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаж ажиллаагүй зөрчлийг таслан зогсоож, биелэлтийг 2026 оны 12 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашид, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн Захирал (М.Бямбасүрэн), ерөнхий нягтлан бодогч (Г.Энхжаргал) нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
ИХ НАЯД АУДИТ ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Э.ЭНХБААТАР
Х.АРИУНЗУЛ

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага туйруу-3, Засагын газрын 4 дүгээр байр,
Утас 51-2642310

9025107
ATA10987
9025021411

Z:\AlbanShaardlaga\2026\0125\SA15-271.docx

1526180531